

UNDERVISNINGSPLAN FOR EURYTMII

KLASSETRIN MED UNDERVISNING | 1. – 9. klasse

FORMÅL MED UNDERVISNING I FAGET

Formålet med undervisningen i Eurytmi er at fremme de kreative, skabende kræfter i eleverne. Eurytmi kan gennem kroppens bevægelser gøre musikken og sproget synligt. Eurytmiundervisningen styrker således elevernes kreativitet og lydhørhed – over for musikken, sproget og hinanden. Eurytmien bygger på et nærvær, hvor eleverne opnår nærhed ved at være helt til stede i sig selv samtidig med, at de er en del af helheden. Så ud over at styrke elevernes færdigheder i koncentration, koordination, rumorientering og almen kropsbeherskelse, har eurytmien en vigtig social rolle, idet eleverne lærer at vise hensyn, være opmærksomme og at gøre noget sammen med andre. Dermed er eurytmien på et overordnet plan med til at styrke eleverne i deres relation til sig selv, til andre og til omverdenen. Herudover støtter eurytmien også op omkring den øvrige undervisning. Således opnås en større og mere konkret forståelse af fx matematikkens og geometriens begreber, når eleverne også bevæger sig i rummet i de forskellige former; trekanter, firkanter, femkanter. Og i sprogets væsen, når eleverne arbejder med digtenes rytme, opbygning og stemning.

Undervisningen i Eurytmi omfatter lyd- og toneeurytmi, hvor eleverne er instrument for sproget og musikken. I lydeurytmien arbejdes blandt andet med de strømmende vokaler med hver deres stemning og konsonanterne, der enten kommer til en fast form (B, D, K, T osv.) eller opløser formen (F, S, H). Der arbejdes også med grammatik, hvor børnene bevæger sig på udsagnsordene, mens de står på navneordene, samt med geometrien, når der arbejdes med trekantforskydninger. I toneeurytmi er eurytmiundervisningen ledsaget af klaverspil. Her arbejdes der med musikkens elementer såsom takt, rytme og melodi, dur- og moltonearter samt intervallerne, der lever mellem tonerne. Gennem helhedsorienterede øvelser, der er specifikt indrettet til de forskellige klassetrin, arbejdes i eurytmien med at få tanke, følelse og vilje til at virke sammen, og jeg'et balancerer mellem centrering (jeg i mig) og samarbejde (jeg i verden).

FAGETS KOMPETENCEOMRÅDER OG SLUTMÅL	
Kompetenceområde	Slutmål efter 9. klasse
Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)	<p>Slutmålet er, at eleven har opnået god bevidsthed om og færdigheder inden for de kropslige, rumlige og sociale aspekter af eurytmi således, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beherske den frontale rumlige udførelse af forskellige formprincipper som fx cirkel, ellipse, pentagram, pentagon, trekanter samt andre sammensatte koreografier i forhold til tekster, digte, eventyr m.m. • beherske forskellige koncentrations- og koordinationsøvelser samt behændighedsøvelser for hænder, fingre, fødder, ben. • have opnået vågenhed og koncentration i de sociale øvelser gennem rumlig bevægelse.
Lydeurytmi (LE)	<p>Slutmålet er, at eleven har opnået god bevidsthed om og færdigheder i lydeurytmens grundelementer, hvilket indebærer, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • have et relativt bevidst forhold til det talte sprogs elementer, fx vokaler og konsonanter og deres omsætning til og udtryk i bevægelse. • udføre og skelne mellem forskellige metre: anapæst, daktyl, amfibrachus. • kende det digteriske sprogs stemninger af sorg, glæde, fortvivlelse, latter, ærefrygt m.v. og disses udtryk i bevægelse.
Toneurytmi (TE)	<p>Slutmålet er, at eleven har opnået god bevidsthed om og færdigheder i toneurytmens grundelementer, hvilket indebærer, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende takt, rytme, melodi og harmoni. • danne egne koreografier til musikken. • kende bevægelser til intervallerne.

FAGETS UDVIKLING OG KOMPETENCEMÅL

Klasse	Indhold og fokus	Kompetence-område	Delmål
1. klasse			
	<p>Undervisningen bygger først og fremmest på fællesskabet i gruppen. Eleverne lærer eurytmiens grundelementer ved at efterligne. Eurytmiundervisningen er som udgangspunkt et legende fag. Den rytmiske struktur på lektionen er vigtig, men digtene følger årstiden. Imagination, gentagelse og bevægelse er grundlæggende elementer i 1. klasse.</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre en kropslig bevidstgørelse i forhold til rummet gennem rytmisk leg. • orientere sig både mod kredsens centrum og omkredsen. • enkle formelementer som en ret linje, bue og spiral.
	<p>Undervisningen formes helt igennem ud fra eventyrstemning, hvor bevægelselementer flettes sammen til en helhed. Eleverne lærer at orientere sig både mod kredsens centrum og ud fra sig selv "efter næsen". De øver enkle formelementer som en ret linje og buet (bygger et hus), spiral og lemniskat (8-tal – uden at krydse). Forskellige gangarter: gå, løbe, hoppe, springe, stampe og standse. Det rytmiske øves (musen, der tripper, og bjørnen der lunter). Der arbejdes med en kropslig bevidstgørelse i forhold til rummet – højre/venstre gennem rytmisk leg og klap (kryds i fødder, arme og hænder). Leg med kobberstave påbegyndes (KRS).</p>	<p>Lydeurytmi (LE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • lave en række forskellige bevægelselementer til rammehistorier, hvis materiale kommer af eventyr og årstidsdigte.
	<p>I lydeurytmi arbejdes med en efterligning af armbevægelser for vokaler og konsonanter i eventyrspil. Konsonanterne er vigtige (LE). I toneurytmi arbejdes med små, pentatone melodier og kvint som intervalbevægelse. Meget enkle melodier, som kan gås og klappes (TE).</p>	<p>Toneurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltage i rytmiske lege. • lave klappe- og gå-rytmer.
2. klasse			
	<p>Den overordnede stemning er dualitet. Fabler og legender er her essentielle. Der arbejdes med imitation, glæden ved</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt</p>	<p>Eleven kan...</p>

<p>bevægelse, gentagelser og rytmer. Indtil nu er børnene stadig et med omverden.</p> <p>Kredsen er fortsat det grundlæggende formprincip og udgangspunkt. Der arbejdes med en inddeling i to kredse samt grupper. Der øves spejlbilledeformer og lemniskatformer "efter næsen". Formerne øves fra punkt til punkt over et støttepunkt. Oplevelsen af "jeg og du", "vi" i parvis bevægelse. Der arbejdes med en oplevelse af årstiderne igennem digtene. Øvelser introduceres, som bygger på kontrasten mellem dyrs og menneskers bevægelsesformer. Forskellige rytmer introduceres ligeledes (KRS).</p> <p>I lydeurytmi sker en begyndende systematisk indføring i grundbevægelser for konsonanter og vokaler (LE), mens der i toneurytmien fortsat er udgangspunkt i pentatone melodier, indlevelse i enkle tonehøjder, bevægelser til motiver og fraser i musikken. Bevægelse ud fra grundrytmerne: anapæst, daktyl, jambe og trokæ i både sproget og musikken (TE).</p>	(KRS)	<ul style="list-style-type: none"> • mestre at være i en kreds som det grundlæggende formprincip og udgangspunkt. • lave spejlbilledeformer i forskellige bevægelsesretninger. • lave forskellige ottetalsformationer (ej frontal). • lave øvelser, der bygger på kontrasten mellem gå, løbe, rulle og hoppe.
	Lydeurytmi (LE)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • lave bevægelser, der knytter sig til enkle, rytmiske tekster, fabler og legender. • lave bevægelser, der forbinder sig til de fire klassiske elementer: jord, luft, ild og vand. • modtage en begyndende systematisk indføring i grundbevægelser for konsonanter og vokaler. • øve sig i evolutionsraten. • lave sit eget navn "eurytmisk".
	Toneurytmi (TE)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • øve sig i enkle tonehøjder og enkle bevægelser til motiv og fraser i musikken som forberedelse til toneurytmien. • lave enkle musikalske rytmer, flow og nøjagtighed i bevægelsen.
3. klasse		
<p>Eleverne bliver i stigende grad bevidste om verden omkring sig; fairness bliver et vigtigt begreb. Der arbejdes – ligesom i hovedfagsundervisningen – med Det Gamle Testamente, da det giver børnene en sikkerhed i denne proces (KRS). Sammentrækninger og udvidelser samt rytmer går igen i mange øvelser (LE, TE).</p>	Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientere sig i rummet i forhold til midtpunktet. • flere geometriske formenter som firkanter, trekanten og ottetallet. • lave fletteformer i kæde på kredsen. • formen for vokalen E i alle varianter.
	Lydeurytmi (LE)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • opnå en bevidstgørelse om lydgebærder.

<p>I 3. klasse arbejdes der med centrerings- og orienteringsøvelser i rummet i forhold til midtpunktet samt med sammentrækning og udvidelse. Der arbejdes med forskellige læmniskatformer. Stavøvelser introduceres (LE).</p> <p>Der arbejdes med spørgsmål og svar i musikken og sproget. Endvidere arbejdes der med de fire klassiske elementer; jord, luft, ild og vand. Herudover arbejdes der fortsat med behændighed og koncentrationsøvelser (KRS).</p> <p>I lydeurytmien understøttes sprogets iboende kræfter i rytmiske bevægelser til vers samt motivbevægelser på geometriske figurer. Der arbejdes på, at eleverne selvstændigt kan begynde at genkende forskellige lydgebærder (LE). I toneurytmien arbejdes med oplevelsen af store og lille terts, rytmiske motiver samt tonehøjden som bevægelse. Dur og mol kobles til ind- og udviklende spiraler (TE).</p>	<p>Toneurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • øve sig i rytmiske motiver. • tonehøjden som bevægelse samt dur og mol. • opnå en bevidstgørelse om tonernes navne.
<p>4. klasse</p>		
<p>Indtil 4. klasse har eleverne hovedsagelig lært gennem efterligning og har tilegnet sig det kropslige bevægelsesudtryk for hele alfabetet. De har arbejdet med forskellen mellem at være båret af og indlemmet i omgivelserne og at skulle stå alene. Dette er sket ved overgangen fra øvelser på kredsen til en frontal bevægelse i rummet. Vikingerne er nu et centralt tema i hovedfagsundervisningen, og eurytmiundervisningen knytter an hertil.</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • bevæge sig i frontale bevægelsesformer. • lave eurytmi med kobberstave. • mestre en relativ høj graf af koncentration i kombination med musik, rytmer eller vers.
	<p>Lydeurytmi (LE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre de fleste eller næsten alle lydgebærder for alfabetet. • opnå kendskab til de første eurytmiske grammatikformer.

<p>I 4. klasse stifter eleverne bekendtskab med udførelsen af forskellige grundformer såsom trekanter, firkanter, pentagram, pentagon og forskellige lemniskater. Der lægges nu vægt på frontale bevægelsesformer frem for centrale – kredsen opløses. Der arbejdes mere intensivt med kobberstaven. Koncentrationsøvelser påbegyndes. Behændighed og koncentrationsøvelser øves i kombination med musik, rytmer eller vers (KRS).</p> <p>I lydeurytmien efterstræbes det, at eleverne nu behersker alle lydgebærder for hele alfabetet. Eleverne introduceres til eurytmiske grammatikformer og arbejder med enkle apollinske former. Endvidere arbejdes der med allitteration samt krigs- og fredsdansen (LE). I toneeurytmi efterstræbes det, at eleverne nu behersker 4/4-takt, og øvelse af andre taktarter påbegyndes. Der arbejdes med, at eleverne opnår en selvstændighed i dur-mol-tertsen som intervalgebærder samt med de fire grundrytmer (forskellige nodeværdier). C-dur skalaens tonebevægelser øves (TE).</p>	<p>Toneurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • have opnået en vis bevidstgørelse om takt og forskellige taktarter, rytmer, forskellige nodeværdier og betoning. • lave C-dur skalaens tonebevægelser samt dur og mol.
5. klasse		
<p>Eurytmiundervisningen er nu gradvist blevet forandret fra et legende fag til et bevægelsesfag, hvor eleverne gennem øvelser udvikler specielle færdigheder. Der kræves mere præcision og stilfuldhed af eleverne og en stærkere grad af socialt samspil i gruppen. Det centrale tema i 5. klasse er kulturperioderne.</p> <p>I 5. klasse arbejdes der med de geometriske formationer i rummet såsom pentagram, harmonisk ottetal og spiral. Eleverne bliver også fortrolige med sværere former (forskellige lemniskater, stjerneformer, grammatiske former.) Der arbejdes fortsat med koncentrations- og behændighedsøvelser. Endelig øves tredelt gang (KRS).</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre mere komplicerede gruppe-koreografier.
	<p>Lydeurytmi (LE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre alle lydgebærder for hele alfabetet. • kende flere af de eurytmiske grammatiske former. • opnå en bevidstgørelse om stigende og faldende rytmer i sproget.
	<p>Toneeurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • genkende musik fra barokken og klassisk tid.

<p>I lydeurytmien arbejdes forsat med det eurytmiske alfabet, men nu også ved at arbejde med digte på et fremmedsprog. Der arbejdes med, at eleverne får et kendskab til de gamle kulturepoker gennem tekster og danse (LE). I toneeurytmien arbejdes med stigende og faldende rytmer samt forskellige dur-tonearter. Færdigheder i og fornemmelse for takt, rytme og tonehøjde samt motivschwung øves i enstemmige og tostemmige melodier eller kanon (særlig kvint til oktav er vigtig) (TE).</p>		
<p>6. klasse</p>		
<p>Fra 6. klasse stimuleres den logiske tænkning gennem geometriske forskydninger. Der arbejdes med stavøvelser i forhold til rummet. Der arbejdes også med trekants- og firkantsforvandlinger samt koordinations- og koncentrationsøvelser i kanon. Der lægges i undervisningen vægt på kvaliteter som ethos og pathos, dramatik og lyrik i musik eller digte (KRS).</p> <p>I lydeurytmien er der fokus på en differentiering af lydgebærdernes forskellige kvaliteter (LE). I toneeurytmien introduceres intervallerne med tilhørende rumform (særlig oktaven er vigtig) (TE).</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre et bredt udsnit af stavøvelser. • opøve mestring af koreografierne trekants- og firkantsforvandlinger. • lave koordinations- og koncentrationsøvelser i kanon.
	<p>Lydeurytmi (LE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • genkende udarbejdelsen af kvaliteter som pathos og ethos, dramatisk og lyrisk i tilknytning til tekst.
	<p>Toneeurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre grundlæggende rytmer som kort/lang og taktarterne betonet/ubetonet. • opnå en bevidstgørelse om intervallerne. • til en vis grad mestre takt, rytme og tonehøjde i længere musikstykker.
<p>7. klasse</p>		
<p>Fokus i 7. klasse er på individet i forhold til det sociale og samarbejdet. Der arbejdes med øvelser til oplevelse/bevidstgørelse af rummets dimensioner, og der skabes en bevidsthed om bevægelsesretninger som udtryk. Der arbejdes også med det <i>eurytmiske skridt</i>, såkaldt tredelt gang (KRS).</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • til en vis grad mestre at bruge alle rummets dimensioner samt bruge retningerne som et mere dramatisk udtryk. • tredelt gang.

<p>I lydeurytmien arbejdes med dramatisk og humoristisk eurytmi samt med anvendelse af stiliserede, sjæfulde udtryk, såkaldte sjælsgebærder og fodstillinger (LE). I toneeurytmien arbejdes fortsat med de musikalske intervaller. Derudover arbejdes med dur og mol i musikken og de tilsvarende eurytmiske former og gebærder (TE).</p>	<p>Lydeurytmi (LE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • opnå bevidstgørelse om finere følelsesudtryk via kroppens bevægelser, anvendt dramatisk eller humoristisk. • arbejde med former og lydgebærder til ballader og humoresker.
	<p>Toneeurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • mestre intervallerne.
<p>8. klasse</p>		
<p>I 8. klasse er der fokus på modsætningerne sort/hvid og alvor/humor. Der lægges i øvelserne vægt på udfordring af fysik, hurtighed og bevidst dynamik i bevægelserne. Der lægges også vægt på en selvstændighed, og der skabes rum for, at eleverne kan bidrage aktivt til undervisningen. Der arbejdes fortsat på en videreudvikling af tredelt gang. Der anvendes mere komplicerede former og udfordrende koncentrationsøvelser, herunder også geometriske former (KRS).</p> <p>I lydeurytmiundervisningen lægges vægt på de dramatiske elementer, kraftfuldhed og eksakthed i gebærder og formføring (LE). I toneeurytmien videreudvikles dur og mol, evt. inddrages dissonans i musikken. Grundlæggende elementer fra toneeurytmien repeteres, men med en øget bevidsthed. Der kan her arbejdes med differentiering af musikken i flere stemmer (TE).</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • lave øvelser med mere fysisk udfordring, hurtighed og bevidst dynamik i bevægelserne. • mestre rytme med modrytme ved brug af hoved, hænder og fødder.
	<p>Lydeurytmi (LE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge eurytmiske elementer i dramatisk sammenhæng. • udarbejde ballader i grupper med fokus på roller, masker og hovedstillinger.
	<p>Toneeurytmi (TE)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • opnå bevidstgørelse om elementet bas. • mestre større bevægelsesforløb og formforvandlinger i det musikalske. • sætte intervalbevægelserne i relation til anatomiundervisningen.
<p>9. klasse</p>		
<p>Fra og med 9. klasse er det vigtigt, at eleverne udvikler klare begreber om det, der sker i eurytmifaget, samtidig med, at der lægges vægt på det kunstneriske element i langt højere grad end tidligere.</p>	<p>Kropsligt, rumligt og socialt (KRS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • opnå en bevidsthed om kontraster via øvelserne – såvel i naturen som i mennesket. • opnå en bevidstgørelse om forskellige bevægelsesmåder i forhold til indhold eller kvalitet i tekst og musik.

<p>Grundøvelser bygger i 9. klasse på kontraster: Udvidelse/sammentrækning, lys/mørke, inde/ude, objektiv/subjektiv, jeg/vi. I undervisningen arbejdes der med at vise stemningen fremfor indholdet i digtene og musikken (KRS).</p> <p>I lydeurytmien arbejdes med både grammatisk-objektivt formede (apollinske) og subjektivt-ekspressive elementer (dionysiske) (LE). I toneurytmien arbejdes der med dur, mol og dissonans samt differentiering af melodi og harmoni. Der arbejdes forsat med, at eleverne i grupper udarbejder egne koreografier til overskuelige, mindre opgaver (TE).</p>		<ul style="list-style-type: none"> • mestre teoretisk behandling af eurytmiske strukturer og elementer.
	Lydeurytmi (LE)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • lave egne koreografier til små tekster og melodier.
	Toneurytmi (TE)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • opnå bevidstgørelse om det horisontale og det vertikale i musikken, dvs. om melodi og harmoni. • opnå bevidstgørelse om konsonanser og dissonanser.